

Pamatnostādnes

Pamatnostādnes 07/2022 par sertifikāciju kā nosūtīšanas rīku

Versija 2.0

Pieņemtas 2023. gada 14. februārī

Translations proofread by EDPB Members.
This language version has not yet been proofread.

VERSIJU VĒSTURE

Versija 1.0	2022. gada 14. jūnijs	Pamatnostādņu pieņemšana sabiedriskajai apspriešanai
Versija 2.0	2023. gada 14. februāris	Pamatnostādņu pieņemšana pēc sabiedriskās apspriešanas

KOPSAVILKUMS

Vispārīgās datu aizsardzības regulas (VDAR) 46. pantā ir noteikts, ka datu eksportētājiem ir jāsniedz atbilstošas garantijas par personas datu nosūtīšanu uz trešām valstīm vai starptautiskām organizācijām. Šajā nolūkā VDAR paredz dažādas atbilstošas garantijas, ko datu eksportētāji saskaņā ar 46. pantu var izmantot, lai noteiktu satvaru datu nosūtīšanai uz trešām valstīm, tostarp paredzot sertifikāciju kā jaunu nosūtīšanas mehānismu (VDAR 42. panta 2. punkts un 46. panta 2. punkta f) apakšpunkts).

Šīs pamatnostādnes sniedz norādījumus par VDAR 46. panta 2. punkta f) apakšpunkta piemērošanu personas datu nosūtīšanai uz trešām valstīm vai starptautiskām organizācijām, pamatojoties uz sertifikāciju. Dokumentam ir četras iedaļas un pielikums.

Dokumenta pirmajā iedaļā (“VISPĀRĪGI NOTEIKUMI”) ir paskaidrots, ka pamatnostādnes papildina jau esošās vispārīgās Pamatnostādnes 1/2018 par sertifikāciju un attiecas uz konkrētām VDAR V nodaļas prasībām, ja sertifikācija tiek izmantota kā nosūtīšanas rīks. Atbilstīgi VDAR 44. pantam jebkurai personas datu nosūtīšanai uz trešām valstīm vai starptautiskām organizācijām ir jāatbilst ne tikai VDAR V nodaļas prasībām, bet arī citos VDAR noteikumos paredzētajiem nosacījumiem. Līdz ar to, pirmkārt, jānodrošina atbilstība VDAR vispārīgajiem noteikumiem un, otrkārt, jāievēro VDAR V nodaļas noteikumi. Tajā ir aprakstītas iesaistītās personas un to galvenie uzdevumi šajā kontekstā, īpašu uzmanību pievēršot pienākumiem, kas jāpilda datu importētājam, kuram tiks piešķirts sertifikāts, un datu eksportētājam, kurš to izmantos kā nosūtīšanas rīku (jo datu eksportētājs vēl aizvien ir atbildīgs par datu apstrādes atbilstību). Šajā nolūkā sertifikācija var ietvert arī pasākumus, kas papildina nosūtīšanas instrumentus, lai nodrošinātu atbilstību ES personas datu aizsardzības līmenim. Pamatnostādņu pirmajā daļā ir sniegta arī informācija par kārtību, kādā jāiegūst sertifikāts, kas tiks izmantots kā nosūtīšanas instruments.

Pamatnostādņu otrajā daļā (“AKREDITĀCIJAS PRASĪBU ĪSTENOŠANAS NORĀDĪJUMI”) ir atgādināts, ka sertifikācijas struktūras akreditācijas prasības izriet no ISO 17065 un interpretācijas par Pamatnostādņēm 4/2018 par sertifikācijas struktūru akreditāciju saskaņā ar VDAR 43. pantu un to pielikumu, ņemot vērā direktīvas V nodaļu. Tomēr saistībā ar nosūtīšanu šajās pamatnostādņēs ir sīkāk izskaidrotas dažas sertifikācijas struktūrai piemērojamās akreditācijas prasības.

Pamatnostādņu trešajā daļā (“KONKRĒTI CERTIFIKĀCIJAS KRITĒRIJI”) ir sniegti norādījumi par sertifikācijas kritērijiem, kas jau ir uzskaitīti Pamatnostādņēs 1/2018, un noteikti konkrēti papildu kritēriji, kas būtu jāiekļauj sertifikācijas mehānismā, lai to varētu izmantot kā rīku nosūtīšanai uz trešām valstīm. Šie kritēriji paredz novērtēt trešās valsts tiesību aktus, eksportētāju un importētāju vispārīgos pienākumus, noteikumus par tālāku nosūtīšanu, tiesisko aizsardzību un izpildes panākšanu, kā arī kārtību un rīcību situācijās, kad valsts tiesību akti un prakse liedz izpildīt no sertifikācijas izrietošās saistības un trešo valstu iestādes pieprasa piekļuvi datiem.

Pamatnostādņu ceturtajā daļā (“SAISTOŠAS UN ĪSTENOJAMAS SAISTĪBAS, KAS JĀIZPILDA”) ir ietverti elementi, kuri būtu jāņem vērā attiecībā uz saistošām un īstenojamām saistībām, kas būtu jāuzņemas pārziņiem vai apstrādātājiem, uz kuriem neattiecas VDAR, lai nodrošinātu atbilstošas aizsardzības garantijas uz trešām valstīm nosūtītiem datiem. Šīs saistības, kas var būt paredzētas dažādos instrumentos, tostarp līgumos, jo īpaši ietver garantiju, ka importētājam nav iemesla uzskatīt, ka attiecīgajai apstrādei piemērojamie trešās valsts tiesību akti un prakse, tostarp prasības izpaust personas datus vai pasākumi, kas atļauj publisko iestāžu piekļuvi, liegtu tam izpildīt no sertifikācijas izrietošās saistības.

Pamatnostādņu pielikumā ir sniegti dažādi papildu pasākumu piemēri atbilstoši piemēriem, kas uzskaitīti Ieteikumu 01/2020 (Ieteikumi 01/2020 pasākumiem, kas papildina nosūtīšanas rīkus nolūkā nodrošināt atbilstību ES personas datu aizsardzības līmenim) II pielikumā par sertifikācijas kā nosūtīšanas rīka izmantošanu. Piemēri ir veidoti tā, lai vērstu uzmanību uz kritiskām situācijām.

SATURA RĀDĪTĀJS

Versiju vēsture	2
KOPSAVILKUMS	3
1. VISPĀRĪGI NOTEIKUMI	6
1.1. Mērķis un tvērums.....	6
1.2. Starptautiskai nosūtīšanai piemērojamie vispārīgie noteikumi	6
1.3. Kas ir iesaistītās personas un kāda ir to loma sertifikācijā kā nosūtīšanas rīkā?.....	8
1.4. Kāds ir sertifikācijas kā nosūtīšanas rīka tvērums un priekšmets?.....	8
1.5. Kādai vajadzētu būt eksportētāja lomai, izmantojot sertifikāciju kā nosūtīšanas rīku?	9
1.6. Kāds ir sertifikācijas kā nosūtīšanas rīka īstenošanas process?	10
2. AKREDITĀCIJAS PRASĪBU ĪSTENOŠANAS NORĀDĪJUMI	11
3. KONKRĒTI SERTIFIKĀCIJAS KRITĒRIJI	12
3.1. SERTIFIKĀCIJAS KRITĒRIJU ĪSTENOŠANAS NORĀDĪJUMI	12
3.2. KONKRĒTI SERTIFIKĀCIJAS PAPILDU KRITĒRIJI	13
1. Trešās valsts tiesību aktu novērtējums	13
2. Eksportētāju un importētāju vispārīgie pienākumi	14
3. Noteikumi par tālāku nosūtīšanu	14
4. Tiesiskā aizsardzība un tiesiska īstenošana	14
5. Kārtība un rīcība situācijās, kad valsts tiesību akti liedz no sertifikācijas izrietošo saistību izpildi	15
6. Trešo valstu iestāžu datu piekļuves pieprasījumu izskatīšana	15
7. Papildu garantijas, kas attiecas uz eksportētāju	15
4. SAISTOŠAS UN ĪSTENOJAMAS SAISTĪBAS, KAS JĀIZPILDA.....	15
PIELIKUMS	18
A. PIEMĒRI PAPILDU PASĀKUMIEM, KAS JĀĪSTENO IMPORTĒTĀJAM, JA SERTIFIKĀCIJAS TVĒRUMĀ IR IEKĻAUTS TRANZĪTS	18
B. PIEMĒRI PAPILDU PASĀKUMIEM GADĪJUMĀ, JA SERTIFIKĀCIJA NEATTIECAS UZ TRANZĪTU UN EKSPORTĒTĀJAM TIE IR JĀNODROŠINA	18

Eiropas Datu aizsardzības kolēģija,

ņemot vērā 70. panta 1. punkta e) apakšpunktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regulā (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (turpmāk — “VDAR”),

ņemot vērā EEZ līgumu un jo īpaši tā XI pielikumu un 37. protokolu, kas grozīts ar EEZ Apvienotās komitejas 2018. gada 6. jūlija Lēmumu Nr. 154/2018¹,

ņemot vērā Reglamenta 12. un 22. punktu,

IR PIEŅĒMUSI ŠĪS PAMATNOSTĀDNES.

1. VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1.1. Mērķis un tvērums

1. Šā dokumenta mērķis ir sniegt norādījumus par VDAR 46. panta 2. punkta f) apakšpunkta piemērošanu personas datu nosūtīšanai uz trešām valstīm vai starptautiskām organizācijām, pamatojoties uz sertifikāciju. EDAK jau ir publicējusi vispārīgus norādījumus par VDAR paredzēto sertifikāciju² un akreditāciju³. Tāpēc šis jaunās pamatnostādnes atspoguļo tikai konkrētus aspektus attiecībā uz sertifikāciju kā nosūtīšanas rīku. Tajās ir precizēta VDAR 46. panta 2. punkta f) apakšpunkta un 42. panta 2. punkta piemērošana, sniedzot attiecīgus praktiskus norādījumus un papildinot jau publicētās pamatnostādnes ar jauniem elementiem.
2. EDAK izvērtēs šo pamatnostādņu darbību, ņemot vērā to praktiskajā piemērošanā gūto pieredzi, un izstrādās papildu norādījumus, lai precizētu turpmāk uzskaitīto elementu piemērošanu, tostarp sertifikācijas nolīguma lomu attiecībā uz saistošām un īstenojamām saistībām, kas minētas VDAR 46. panta 2. punkta f) apakšpunktā.

1.2. Starptautiskai nosūtīšanai piemērojamie vispārīgie noteikumi

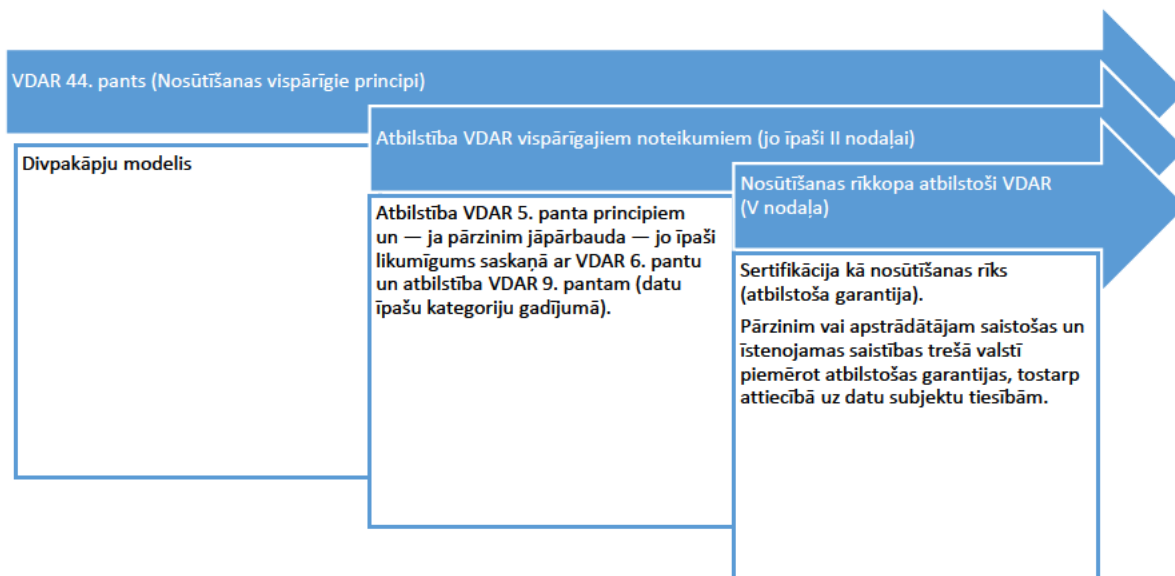
3. Atbilstīgi VDAR 44. pantam jebkurai personas datu nosūtīšanai uz trešām valstīm⁴ vai starptautiskām organizācijām jāatbilst ne tikai VDAR V nodaļai, bet arī pārējo VDAR noteikumu nosacījumiem. Tāpēc ikvienai nosūtīšanai citstarp jāatbilst VDAR 5. pantā noteiktajiem datu aizsardzības principiem, jābūt likumīgai saskaņā ar VDAR 6. pantu un jāatbilst VDAR 9. panta nosacījumiem par īpašām datu kategorijām. Līdz ar to ir jāveic divu soļu pārbaude. Pirmkārt, ir jānodrošina atbilstība VDAR vispārīgajiem noteikumiem un, otrkārt, jāievēro VDAR V nodaļas noteikumi.

¹ Atsauces uz “dalībvalstīm” šajā dokumentā būtu jāsaprot kā atsauces uz “EEZ dalībvalstīm”.

² Pamatnostādnes 1/2018 sertifikācijai un sertifikācijas kritēriju noteikšanai saskaņā ar Regulas 2016/679 42. un 43. pantu.

³ Pamatnostādnes 4/2018 par sertifikācijas struktūru akreditāciju saskaņā ar Vispārīgās datu aizsardzības regulas (2016/679) 43. pantu.

⁴ Pamatnostādnes 05/2021 par VDAR 3. panta noteikumu un V nodaļas noteikumu par starptautisko nosūtīšanu piemērošanas mijiedarbību, 4. lpp.

4. VDAR 46. pantā ir noteikts: “ja nav pieņemts lēmums saskaņā ar 45. panta 3. punktu, pārzinis vai apstrādātājs var nosūtīt personas datus uz trešo valsti vai uz starptautisku organizāciju tikai tad, ja pārzinis vai apstrādātājs ir sniedzis atbilstošas garantijas, un ar nosacījumu, ka datu subjektiem ir pieejamas īstenojamas datu subjekta tiesības un efektīvi tiesiskās aizsardzības līdzekļi”. Saskaņā ar VDAR 46. panta 2. punkta f) apakšpunktu šādas atbilstošas garantijas var tikt nodrošinātas ar apstiprinātu sertifikācijas mehānismu kopā ar trešās valsts datu pārziņa vai apstrādātāja saistošām un īstenojamām saistībām piemērot atbilstošas garantijas, tostarp attiecībā uz datu subjektu tiesībām.
5. Tā rezultātā datu eksportētājs var nolemt pajauties uz datu importētāja iegūto sertifikātu kā savu pienākumu izpildes pierādīšanas elementu, piemēram, saskaņā ar VDAR 24. panta 3. punktu vai 28. panta 5. punktu. Datu importētājs var nolemt pieteikties sertifikācijai, lai pierādītu, ka ir ieviestas atbilstošas garantijas.
6. Atkarībā no konkrētās apstrādes, kas tiek veikta saskaņā ar V nodaļu, gan datu eksportētājs, gan datu importētājs var uzņemt dažādas lomas (piemēram, pārziņa vai apstrādātāja)⁵, no kurām izriet atšķirīgi pienākumi:

7. Papildus sertifikācijas vai citu 45. un 46. pantā minēto nosūtīšanas rīku vai mehānismu izmantošanai VDAR 49. pants paredz, ka ierobežotos un konkrētos gadījumos starptautiskā datu nosūtīšana var tikt veikta arī tad, ja tā neatbilst nevienam citam V nodaļā paredzētajam mehānismam⁶. Tomēr, kā tika

⁵ Skatīt turpmāk: SERTIFIKĀCIJAS KRITĒRIJU ĪSTENOŠANAS NORĀDĪJUMI.

⁶ Sīkāku informāciju par 49. pantu un tā mijiedarbību ar 46. pantu kopumā skat. Pamatnostādnēs 2/2018 par Regulas 2016/679 49. pantā ietvertajām atkāpēm.

paskaidrots iepriekšējos EDAK izdotajos norādījumos, VDAR 49. pantā paredzētās atkāpes ir jāinterpretē šauri un tās galvenokārt attiecas uz gadījuma rakstura un neregulārām apstrādes darbībām⁷.

1.3 Kas ir iesaistītās personas un kāda ir to loma sertifikācijā kā nosūtīšanas rīkā?

8. **Eiropas Datu aizsardzības kolēģija (EDAK)** ir pilnvarota apstiprināt EEZ līmeņa sertifikācijas kritērijus (Eiropas datu aizsardzības zīmogs) un sniegt atzinumus par uzraudzības iestāžu lēmumu projektiem attiecībā uz sertifikācijas kritērijiem un sertifikācijas struktūru akreditācijas prasībām, lai nodrošinātu konsekveni. Tai ir arī pilnvaras apkopot visus sertifikācijas mehānismus un datu aizsardzības zīmogus un marķējumus reģistrā un padarīt tos publiski pieejamus⁸.
9. **Uzraudzības iestādes (UI)** apstiprina sertifikācijas kritērijus gadījumos, kad sertifikācijas mehānisms nav Eiropas datu aizsardzības zīmogs⁹. Tās var arī akreditēt sertifikācijas struktūru, izstrādāt sertifikācijas kritērijus un izsniegt sertifikātu, ja to nosaka attiecīgās dalībvalsts tiesību akti¹⁰.
10. **Valsts akreditācijas struktūra** var akreditēt trešās personas sertifikācijas struktūras, izmantojot ISO 17065 un UI papildu akreditācijas prasības, kurām jāatbilst šo pamatnostādņu 2. iedaļai. Dažās dalībvalstīs akreditāciju var piedāvāt arī kompetentā UI, kā arī to var veikt valsts akreditācijas struktūra vai abas.
11. **Shēmas īpašnieks** ir organizācija, kas ir noteikusi sertifikācijas kritērijus un metodoloģijas prasības, kas jāņem vērā, novērtējot atbilstību. Organizācija, kas veic novērtēšanu, varētu būt tā pati organizācija, kas ir shēmas izstrādātāja un īpašniece, taču var būt arī tāda kārtība, ka shēma pieder vienai organizācijai, bet cita organizācija (vai vairākas citas) veic novērtēšanu kā sertifikācijas struktūra.
12. Atkarībā no valsts tiesību aktiem sertifikātus kā UI alternatīva var izsniegt **sertifikācijas struktūra**, kas akreditēta iepriekš minētajā kārtībā¹¹. Tā varētu izstrādāt sertifikācijas kritērijus un tādējādi būt shēmas īpašniece (skat. 11. punktu iepriekš). Tai jābūt reģistrētai EEZ, jo īpaši, lai varētu efektīvi īstenot VDAR 58. panta 2. punkta f) apakšpunktā paredzētās korektīvās pilnvaras. Sertifikācijas struktūra var darboties, slēdzot apakšlīgumu ar vietējiem ekspertiem vai organizācijām ārpus EEZ, kas tās vārdā var veikt revīzijas darbības¹². Tomēr sertifikācijas struktūra nedrīkst apakšlīgumā deleģēt lēmuma pieņemšanu par sertifikāta piešķiršanu vai nepiešķiršanu.
13. **Datu importētājs** ir vienība (pārzinis vai apstrādātājs) trešā valstī, kas saņem datus no datu eksportētāja.
14. **Datu eksportētājs** ir vienība (pārzinis vai apstrādātājs), kas no EEZ nosūta datus datu importētājam. Datu eksportētājam ir jānodrošina atbilstība V nodaļai.

1.4. Kāds ir sertifikācijas kā nosūtīšanas rīka tvērums un priekšmets?

⁷ Skat. Pamatnostādnes 2/2018 par Regulas 2016/679 49. pantā ietvertajām atkāpēm, 5. lpp.

⁸ VDAR 42. panta 8. punkts.

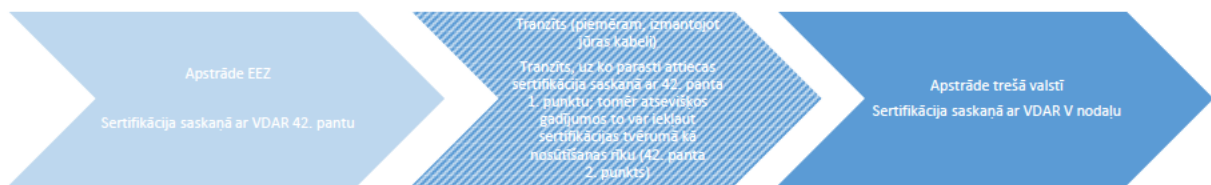
⁹ Pamatnostādnes 1/2018 sertifikācijai un sertifikācijas kritēriju noteikšanai saskaņā ar Regulas 2016/679 42. un 43. pantu, 2.2. punkts.

¹⁰ VDAR 42. panta 5. punkts un 43. panta 1. punkts.

¹¹ VDAR 42. panta 5. punkts.

¹² Sertifikācijas struktūrām ir jānovērtē savi vietējie eksperti saskaņā ar ISO 17065 un uzraudzības iestādes noteiktajām akreditācijas papildu prasībām (VDAR 43. panta 1. punkta b) apakšpunkts).

15. Sertifikācijas mehānismam kā nosūtīšanas rīkam saskaņā ar 42. panta 2. punktu ir jābūt vērstam uz to, lai nodrošinātu atbilstošas garantijas personas datu apstrādei saskaņā ar 46. panta 2. punkta f) apakšpunkta noteikumiem. Sertifikācija apliecina, ka pastāv atbilstošas garantijas, ko sniedz pārziņi vai apstrādātāji ārpus EEZ vai kuri veido starptautisku organizāciju, kas saņem datus no EEZ pārziņiem vai apstrādātājiem, lai novērstu konkrētus ar personas datu nosūtīšanu saistītus riskus.
16. Lielākoties personas datu nosūtīšana no dalībvalsts uz trešo valsti pati par sevi ir personas datu apstrāde VDAR 4. panta 2. punkta izpratnē, kas tiek veikta dalībvalstī¹³ un tāpēc ir sertificējama saskaņā ar VDAR 42. panta 1. punktu. Tomēr dažās situācijās atkarībā no to konteksta sertifikācijas kā nosūtīšanas rīka tvērumā var iekļaut arī tranzītu. Līdz ar to sertifikācijas priekšmetam — kas atbilst arī izvērtēšanas mērķim (*ToE*) sertifikācijas laikā¹⁴ — parasti vajadzētu būt tādu datu apstrādei, ko trešās valsts datu importētājs saņem no EEZ, un tranzītam, ja to kontrolē importētājs.

17. Sertifikācijas priekšmets var būt viena apstrādes darbība vai darbību kopums. Tās var ietvert pārvaldības procesus organizatorisku pasākumu izpratnē, tātad kā apstrādes darbības neatņemamas sastāvdaļas¹⁵.
18. Tādējādi vienība, kas iesniedz pieteikumu, saistībā ar tās sertifikācijas priekšmetu būtu datu importētājs trešā valstī.

1.5. Kādam vajadzētu būt eksportētāja lomai, izmantojot sertifikāciju kā nosūtīšanas rīku?

19. Datu eksportētāja veiktajai nosūtīšanai kā tādai parasti ir piemērojama VDAR. Tas nozīmē, ka eksportētājam ir jāpilda savi pienākumi saskaņā ar VDAR un jo īpaši jānodrošina, ka dati tiek nosūtīti drošā veidā saskaņā ar 32. pantu un V nodaļu, lai nodrošinātu, ka fizisko personu aizsardzības līmenis, ko garantē minētā regula, netiek apdraudēts (VDAR 44. pants)¹⁶. To, protams, var sertificēt saskaņā ar 42. panta 1. punktu.

¹³ Eiropas Savienības Tiesas spriedums lietā C-311/18, *Data Protection Commissioner pret Facebook Ireland Ltd* un *Maximillian Schrems*, Nr. 83.

¹⁴ Pamatnostādnes 1/2018 sertifikācijai un sertifikācijas kritēriju noteikšanai saskaņā ar Regulas 2016/679 42. un 43. pantu, 17. lpp.

¹⁵ Pamatnostādnes 1/2018 sertifikācijai un sertifikācijas kritēriju noteikšanai saskaņā ar Regulas 2016/679 42. un 43. pantu, 16. lpp. (piemēram, sūdzību izskatīšanas mehānisms).

¹⁶ Saistībā ar to ir svarīgi norādīt — VDAR 44. pants skaidri paredz, ka nosūtīšanu var veikt ne tikai pārzinis, bet arī apstrādātājs. Tāpēc ir iespējama nosūtīšanas situācija, kurā apstrādātājs atbilstoši pārziņa norādēm nosūta datus citam apstrādātājam vai pat pārzinim trešā valstī (VDAR 28. panta 3. punkta a) apakšpunkts). Šādos gadījumos apstrādātājs darbojas kā datu eksportētājs pārziņa vārdā un tam ir jānodrošina attiecīgās nosūtīšanas atbilstība V nodaļas noteikumiem saskaņā ar pārziņa norādījumiem, tostarp, atbilstoša nosūtīšanas rīka izmantošana. Tā kā nosūtīšana ir apstrādes darbība, ko veic pārziņa vārdā, arī pārzinis ir atbildīgs un viņu varētu saukt pie atbildības saskaņā ar V nodaļu, turklāt viņam ir jāgādā, lai apstrādātājs nodrošinātu pietiekamas garantijas saskaņā ar 28. pantu.

20. Turklāt datu eksportētājam, kas vēlas izmantot sertifikāciju kā atbilstošu garantiju saskaņā ar VDAR 46. panta 2. punkta f) apakšpunktu, ir īpaši jāpārbauda, vai sertifikācija, uz kuru tas plāno paļauties, ir efektīva, ņemot vērā paredzētās apstrādes īpatnības. Tāpēc datu eksportētājam ir jāpārbauda izsniegtais sertifikāts, lai pārlicinātos, vai sertifikāts ir derīgs un tā derīguma termiņš nav beidzies, vai tas attiecas uz konkrēto veicamo nosūtīšanu un vai tā tvērumā ir iekļauts personas datu tranzīts, kā arī, vai ir paredzēta tālāka nosūtīšana un vai tai ir nodrošināta pienācīga dokumentācija. Turklāt eksportētājam ir jāpārbauda, vai sertifikācijas struktūra, kas veic sertifikāciju, ir valsts akreditācijas struktūra vai kompetentā uzraudzības iestāde. Datu eksportētājam arī jāņem vērā sertifikācijas kā nosūtīšanas rīka izmantošana datu apstrādes līgumā saskaņā ar VDAR 28. pantu gadījumā, ja pārzinis nosūta datus apstrādātājam, vai datu koplietošanas līgumā ar datu importētāju gadījumā, ja pārzinis nosūta datus citam pārzinim.
21. Tā kā eksportētājs ir atbildīgs par visu V nodaļas noteikumu piemērošanu, tam ir arī jānovērtē, vai sertifikācija, ko tas plāno izmantot kā nosūtīšanas rīku, ir efektīva, ņemot vērā trešā valstī spēkā esošos tiesību aktus un praksi, kas attiecas uz konkrēto nosūtīšanu. Šajā novērtējumā un kā svarīgu elementu, ar ko var apliecināt savu pienākumu izpildi, datu eksportētājs var paļauties uz sertifikācijas struktūras veikto pārbaudi par importētāja sagatavoto trešās valsts tiesību aktu un prakses dokumentēto novērtējumu.
22. Ja importētāja novērtējumā ir atklāts, ka tam un/vai datu eksportētājam, iespējams, būs jāveic sertifikācijā paredzētie papildu pasākumi, lai nodrošinātu aizsardzības līmeni, kas pēc būtības ir līdzvērtīgs EEZ paredzētajam, datu eksportētājam ir jāpārbauda papildu pasākumi, ko īsteno sertificētais datu importētājs un jānoskaidro, vai tas spēj nodrošināt datu importētāja pieprasītos tehniskos un (ja tādi ir) papildu pasākumus.
23. Ja šie nosacījumi netiks ievēroti, datu eksportētājam būs jāpieprasa importētājam ieviest pielāgotus papildu pasākumus vai arī tie jāizveido pašam.

1.6. Kāds ir sertifikācijas kā nosūtīšanas rīka īstenošanas process?

24. Sertifikācija ir brīvprātīga, taču, ja to prasa, tā jāpiešķir pārredzamā procesā, kura pamatā ir obligāti piemērojami noteikumi. VDAR paredz augstu uzticības līmeni privātajiem sertifikācijas mehānismiem kā "regulētam pašregulatoram". Attiecīgi šiem mehānismiem ir jānodrošina, lai sertifikāti pēc būtības atbilstu prasībām par atbilstošām garantijām, kas noteiktas VDAR 46. pantā.
25. Līdz ar to sertifikācijas pamatā jābūt sertifikācijas kritēriju izvērtēšanai atbilstoši saistošai revīzijas metodikai. Šos kritērijus apstiprinās valsts UI vai EDAK, kā aprakstīts VDAR 42. panta 5. punktā. Sertifikācijas kritēriji ietver datu importētāja veiktās apstrādes, tostarp tālākas nosūtīšanas, un trešās valsts attiecīgā tiesiskā regulējuma novērtēšanas prasības, lai izvairītos no tā, ka trešās valsts noteikumi un prakse liedz importētājam izpildīt no sertifikācijas izrietošās saistības.
26. Sertifikācijas procesā novērtēšanas mērķa atbilstību sertifikācijas kritērijiem pārbauda valsts akreditācijas struktūras vai kompetentās UI akreditēta sertifikācijas struktūra¹⁷.
27. Saskaņā ar VDAR 43. panta 1. punktu sertifikātu izdod un atjauno sertifikācijas struktūras, kam ir atbilstīgas specializētās zināšanas datu aizsardzības jomā, pēc tam, kad tās ir informējušas UI, lai tā vajadzības gadījumā varētu īstenot savas pilnvaras saskaņā ar VDAR 58. panta 2. punkta h) apakšpunktu.

¹⁷ Pamatnostādnes 4/2018 par sertifikācijas struktūru akreditāciju saskaņā ar Vispārīgās datu aizsardzības regulas (2016/679) 43. pantu, 9. lpp.

28. Atbilstīgi VDAR 43. panta 5. punktam sertifikācijas struktūras sniedz kompetentajām UI informāciju par prasītā sertifikāta piešķiršanas vai atsaukšanas iemesliem. Tas nenozīmē, ka sertifikācijas struktūrai ir nepieciešama īpaša UI atļauja, lai izsniegtu sertifikātu. Sertifikācijas struktūra pēc tam uzrauga savu klientu atbilstību sertifikācijas kritērijiem.
29. UI ir korektīvas pilnvaras atsaukt sertifikātu vai dot rīkojumu atsaukt sertifikātu, kas izsniegts saskaņā ar VDAR 42. un 43. pantu, vai likt sertifikācijas struktūrai neizdot sertifikātu, ja sertifikācijas prasības vairs netiek izpildītas.
30. Eiropas datu aizsardzības zīmogu starptautiskai datu nosūtīšanai var izmantot kā instrumentu, ko piemērot nosūtīšanai uz trešām valstīm apvienojumā ar saistošām un tiesiski īstenojamām saistībām¹⁸.
31. Tomēr sertifikātus, kas jāizmanto kā nosūtīšanas rīks, var izdot arī saskaņā ar valsts apstiprinātām sertifikācijas shēmām EEZ valstīs. Šādā veidā tie ir derīgi tikai nosūtīšanai uz trešām valstīm no eksportētājiem EEZ dalībvalstī, kurā ir apstiprināta sertifikācijas shēma, jo nepastāv dažādu EEZ valstu sertifikātu savstarpēja atzīšana. Taču UI dažādās EEZ valstīs var brīvi apstiprināt vienu un to pašu nosūtīšanas sertifikācijas mehānismu¹⁹.

2. AKREDITĀCIJAS PRASĪBU ĪSTENOŠANAS NORĀDĪJUMI

32. Sertifikācijas struktūras akreditācijas prasības attiecībā uz sertifikāciju kā nosūtīšanas rīku nosaka, pamatojoties uz ISO 17065 un interpretējot Pamatnostādnes 4/201820 V nodaļas kontekstā, kā paskaidrots turpmāk.
33. Atbilstoši EDAK atzinumam papildu akreditācijas prasības, kuras izstrādātas, pamatojoties uz Pamatnostādnēm 4/2018 un ISO 17065 un pieņemtas saskaņā ar VDAR 64. panta 1. punkta c) apakšpunktu, jau ietver konkrētas prasības, kuras jāievēro, lai akreditētu sertifikācijas struktūru attiecībā uz sertifikāciju kā nosūtīšanas rīku. Tomēr attiecībā uz nosūtīšanu ir nepieciešami daži precizējumi, sniedzot skaidrojošas piezīmes un interpretāciju.
34. Prasības attiecībā uz resursiem (skat. 6. prasību Pamatnostādņu 4/2018 1. pielikumā) — sertifikācijas struktūra nodrošina, ka tai ir resursi, kas nepieciešami, lai varētu pārliecināties, ka atbilstīgi sertifikācijas kritērijiem importētājs ir pienācīgi un pareizi veicis nepieciešamo trešās valsts (trešo valstu), kur tas ir reģistrēts vai darbojas, tiesiskās situācijas un prakses novērtējumu²¹. Šis novērtējums būtu jāattiecina uz apstrādes darbībām, kas jāsertificē novērtēšanas mērķa (*ToE*) satvarā attiecībā uz atbilstošajām garantijām, kuras paredzētas VDAR 46. pantā, un tajā jāiekļauj papildu pasākumi, ko importētājs nepie-

¹⁸ Skat. VDAR 42. panta 5. punktu un 35. punktu Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas Pamatnostādnēs 1/2018 sertifikācijai un sertifikācijas kritēriju noteikšanai saskaņā ar VDAR 42. un 43. pantu.

¹⁹ Ja UI īsteno sertifikācijas kritēriju X pieņemšanu saskaņā ar savu valsts iniciatīvu un pēc tam, ņemot vērā

shēmas kritērijus un piemērojamos īpašos valsts noteikumus, citas valstis vēlas pieņemt

tos pašus sertifikācijas kritērijus, tad tās var pieņemt šos kritērijus, neizraisot EDAK atzinuma sniegšanu saskaņā ar VDAR 64. pantu, un pajauties uz atzinumu, kas sniegts pirmajai UI atbilstīgi VDAR 64. panta 3. punktam (saistībā ar to skat. Atsauces uz norādījumiem — papildinājumu (Pielikums Pamatnostādnēm 1/2018 sertifikācijai un sertifikācijas kritēriju noteikšanai saskaņā ar Regulas 42. un 43. pantu), 66. punkts).

20 Pamatnostādnes 4/2018 par sertifikācijas struktūru akreditāciju saskaņā ar VDAR 43. pantu un pielikums.

²¹Skat. 12. punktu iepriekš.

ciešamības gadījumā nosaka un īsteno. Tas ietver arī, piemēram, ievērojamas zināšanas par attiecīgajiem vietējiem tiesību aktiem un praksi un atbilstošas valodu prasmes par šo trešo valsti vai trešām valstīm.

35. Procesa prasības (skat. 7. prasību Pamatnostādņu 4/2018 1. pielikumā) — sertifikācijas struktūra nodrošina, ka sertifikācijas procesu var pamatot ar iespējamām revīzijām uz vietas, ka to veic attiecībā uz apstrādi, kas notiks trešā valstī vai valstīs un ka novērtējums aptver arī spēkā esošo tiesību aktu un politikas virzienu īstenošanu praksē trešā valstī vai valstīs.
36. Prasības par sertifikāciju ietekmējošām izmaiņām (skat. 7.10. prasību Pamatnostādņu 4/2018 1. pielikumā) — sertifikācijas struktūra uzrauga izmaiņas trešās valsts tiesību aktos un/vai judikatūrā, kas var ietekmēt novērtēšanas mērķa tvērumā ietilpstošo apstrādi.

3. KONKRĒTI SERTIFIKĀCIJAS KRITĒRIJI

37. Konkrēto sertifikācijas kritēriju izskatīšanas kontekstā šīs pamatnostādnes ir izstrādātas, pamatojoties uz Pamatnostādņēm 1/2018 sertifikācijai un sertifikācijas kritēriju noteikšanai saskaņā ar Regulas 42. un 43. pantu (Versija 3.0), attiecīgo 2. pielikumu par sertifikācijas kritēriju pārskatīšanu un novērtēšanu saskaņā ar 42. panta 5. punktu un Vadlīniju papildinājumu par sertifikācijas kritēriju novērtēšanu.
38. Atbilstoši EDAK atzinumam sertifikācijas kritēriji, kas izstrādāti, pamatojoties uz Pamatnostādņu 1/2018 2. pielikumu un Vadlīniju papildinājumu par sertifikācijas kritēriju novērtēšanu, jau ietver lielāko daļu sertifikācijas kritēriju, kuri jāņem vērā, sagatavojot sertifikācijas shēmu, kas tiks izmantota kā nosūtīšanas rīks. Tomēr varētu būt nepieciešams sīkāk precizēt dažus no šiem esošajiem kritērijiem, lai tos pielāgotu konkrētam nosūtīšanas scenārijam (skat. 3.1. punktu). Turklāt varētu būt nepieciešams formulēt papildu kritērijus, lai piemērotu atbilstošas garantijas, tostarp attiecībā uz datu subjektu tiesībām (skat. 3.2. punktu).

3.1. SERTIFIKĀCIJAS KRITĒRIJU ĪSTENOŠANAS NORĀDĪJUMI

39. Attiecīgajā dokumentācijā būtu ļoti skaidri jāapraksta sertifikācijas mehānisma piemērošanas joma un novērtēšanas mērķis (*ToE*) (skat. 2. pielikuma 2.a iedaļu), tostarp attiecībā uz personas datu nosūtīšanu uz trešo valsti un to, vai ir paredzēts ietvert arī to tranzītu.
40. Attiecībā uz sertifikācijas mehānisma piemērošanas jomu un novērtēšanas mērķi (*ToE*) (skat. 2. pielikuma 2.b iedaļu) attiecīgajā dokumentācijā būtu konkrēti jāapraksta, kāda veida vienībai (piemēram, pārzinim un/vai apstrādātājam) sertifikācijas mehānisms ir piemērojams.
41. Attiecībā uz sertifikācijas mehānisma un novērtēšanas mērķa (*ToE*) tvērumu (skat. 2. pielikuma 2.f iedaļu) kritērijiem būtu jāparedz, ka, lai izvairītos no pārpratumiem, novērtēšanas mērķis ir jādefinē konkrēti. Tajā būtu jāiekļauj vismaz šādi elementi:
42. apstrādes darbība(-as), tostarp gadījumā, ja ir paredzēta tālāka nosūtīšana:
 - a) nolūks;
 - b) vienības veids (piemēram, pārzinis un/vai apstrādātājs);
 - c) nosūtīto datu veids, ņemot vērā to, vai ir iesaistītas īpašas personas datu kategorijas, kas noteiktas VDAR 9. pantā;

- d) datu subjektu kategorijas;
 - e) valstis, kurās notiek datu apstrāde.
43. Attiecībā uz pārredzamību un datu subjektu tiesībām (skat. 2. pielikuma 8. iedaļu) sertifikācijas kritērijiem vajadzētu:
- a) paredzēt, ka jāsniedz datu subjektiem informācija par apstrādes darbībām, tostarp attiecīgā gadījumā par personas datu nosūtīšanu uz trešo valsti vai starptautisku organizāciju (skat. VDAR 12., 13., 14. pantu);
 - b) paredzēt, ka jāgarantē datu subjektiem tiesības piekļūt, labot, dzēst, ierobežot, paziņot par labošanu vai dzēšanu vai ierobežošanu, iebilst pret apstrādi, tiesības netikt pakļautiem lēmumiem, kuru pamatā ir tikai automatizēta apstrāde, tostarp profilēšana, kas būtībā ir līdzvērtīgas VDAR 15.–19., 21. un 22. pantā noteiktajām tiesībām;
 - c) paredzēt, ka datu importētājam, kuram ir izdots sertifikāts, jāizveido atbilstoša sūdzību izskatīšanas procedūra, lai tiktu nodrošināta datu subjekta tiesību efektīva īstenošana;
 - d) paredzēt, ka ir jānovērtē, vai un cik lielā mērā šīs datu subjektu tiesības ir tiesiski īstenojamas attiecīgajā trešā valstī, kā arī jāizvērtē jebkādi atbilstoši papildu pasākumi, kas, iespējams, jāievieš, lai panāktu šo tiesību īstenošanu, piemēram, paredzot, ka importētājs piekrist pakļauties eksportētāja(-u) kompetentās uzraudzības iestādes jurisdikcijai un sadarboties ar to visās procedūrās, kuru mērķis ir nodrošināt šo tiesību ievērošanu, un jo īpaši, tas piekrist atbildēt uz jautājumiem, pakļauties revīzijām un ievērot iepriekšminētās uzraudzības iestādes pieņemtus pasākumus, tostarp korektīvos un kompensācijas pasākumus.
44. Attiecībā uz tehniskiem un organizatoriskiem pasākumiem, kas garantē aizsardzību (2. pielikuma 10.q. iedaļa), sertifikācijas kritērijiem būtu jāparedz, ka importētājam jāinformē eksportētājs un, ja importētājs darbojas kā pārzinis, viņam jāinformē attiecībā uz datu eksportētāju(-iem) kompetentā EEZ uzraudzības iestāde par datu pārkāpumiem, kā arī jāpaziņo datu subjektiem par tiem, ja pārkāpums varētu radīt augstu risku to tiesībām un brīvībām saskaņā ar VDAR 34. panta prasībām.

3.2. KONKRĒTI SERTIFIKĀCIJAS PAPILDU KRITĒRIJI

45. Ņemot vērā garantijas, kas noteiktas citiem nosūtīšanas instrumentiem saskaņā ar VDAR 46. pantu (piemēram, saistoši korporatīvie noteikumi vai rīcības kodeksi), un, lai nodrošinātu konsekventu aizsardzības līmeni, kā arī ņemot vērā EST spriedumu lietā *Schrems II*, EDAK uzskata, ka sertifikācijas mehānismā, kas izmantojams kā rīks datu nosūtīšanai uz trešām valstīm, būtu jāiekļauj arī turpmāk uzskaitītie kritēriji.

1. Trešās valsts tiesību aktu novērtējums

- a) Vai kritēriji paredz, ka importētājam jānovērtē tās trešās valsts noteikumi un prakse, kurā tas darbojas, un vai tie neliegs importētājam izpildīt no sertifikācijas izrietošās saistības?
- b) Vai kritēriji paredz, ka importētājam ir jādokumentē tās trešās valsts noteikumu un prakses novērtējums, kurā tas darbojas, un jāglabā dokumentācija pieejama sertifikācijas struktūrai un pēc kompetentās datu eksportētāja EEZ uzraudzības iestādes, kā arī datu eksportētāja pieprasījuma?
- c) Vai kritēriji paredz, ka importētājs ir noteicis un īstenojis organizatoriskos un tehniskos pasākumus, lai nodrošinātu atbilstošas garantijas saskaņā ar VDAR 46. pantu, ņemot vērā "Ieteikumus 01/2020 pasākumiem, kas papildina nosūtīšanas rīkus nolūkā nodrošināt atbilstību ES personas datu aizsardzības līmenim"?

- d) Vai kritēriji paredz, ka importētājam ir jādokumentē organizatoriskie un tehniskie pasākumi, kas efektīvi īstenoti, lai nodrošinātu atbilstošas garantijas saskaņā ar VDAR 46. pantu, un dokumentācija jāglabā pieejama sertifikācijas struktūrai un pēc kompetento datu aizsardzības iestāžu un datu eksportētāja pieprasījuma?
- e) Vai kritēriji paredz, ka importētājs ir noteicis un ieviesis organizatoriskos un tehniskos pasākumus, lai nodrošinātu nosūtīto personas datu drošību, ņemot vērā "Ieteikumus 01/2020 pasākumiem, kas papildina nosūtīšanas rīkus nolūkā nodrošināt atbilstību ES personas datu aizsardzības līmenim", ja tranzīts ir iekļauts sertifikācijas kā nosūtīšanas rīka tvērumā?
- f) Vai kritēriji paredz, ka sertifikācijas struktūrai un eksportētājam ir jāgarantē, ka importētājam nav iemesla uzskatīt, ka tam piemērojamie tiesību akti un prakse var liegt izpildīt no sertifikācijas izrietošās saistības?

2. Eksportētāju un importētāju vispārīgie pienākumi

- a) Vai saskaņā ar kritērijiem nolīgumos (piemēram, pastāvošā pakalpojumu līgumā) starp eksportētājiem un importētājiem ir jābūt aprakstītai konkrētajai nosūtīšanai, uz kuru attiecas sertifikācija, un norādītam, ka attiecīgajiem datu subjektiem ir trešās puses labuma guvēju tiesības?
- b) Ja kritērijos ir paredzēts konkrēts šo nolīgumu vai instrumentu saturs un ir nodrošināta attiecīga veidlapa, vai kritēriji paredz, ka arī tie ir jānovērtē?

3. Noteikumi par tālāku nosūtīšanu

- a) Vai kritēriji paredz, ka uz tālāku nosūtīšanu attiecas konkrētas garantijas saskaņā ar VDAR V nodaļas prasībām, lai netiktu apdraudēts EEZ nodrošinātais aizsardzības līmenis, kā arī vai kritēriji paredz, ka jābūt nodrošinātai atbilstošai dokumentācijai, kas jāglabā pieejama sertifikācijas struktūrai un pēc kompetentās datu eksportētāja(-u) UI EEZ, kā arī datu eksportētāja pieprasījuma?

4. Tiesiskā aizsardzība un tiesiska īstenošana

- a) Vai kritēriji paredz, ka datu subjekti var pret datu importētāju vērsties datu subjekta pastāvīgās dzīvesvietas EEZ tiesā vai starptautiskā organizācijā, lai panāktu savu — trešās puses labuma guvēju — tiesību izpildi, tostarp pieprasītu kompensāciju par datu subjektam nodarīto kaitējumu, ja importētājs nav nodrošinājis atbilstību attiecīgajai sertifikācijas shēmai?
- b) Vai kritēriji ļauj pienācīgi novērtēt, vai importētājs EEZ ir atbildīgs par kaitējumu, kas nodarīts datu subjektam, ja nav nodrošināta atbilstība attiecīgajai sertifikācijas shēmai?
- c) Vai kritēriji paredz, ka datu subjekts var iesniegt sūdzību pret importētāju uzraudzības iestādei EEZ, jo īpaši tajā EEZ valstī, kurā ir tā pastāvīgā dzīvesvieta, darba vieta vai kuras jurisdikcijā darbojas datu eksportētājs(-i)?
- d) Vai kritēriji paredz, ka importētājam ir jāsadarbojas ar uzraudzības iestādi EEZ, kuras jurisdikcijā ietilpst datu eksportētājs(-i), un jāpiekrīt, ka tā(tās) veiks revīzijas un to pārbaudīs, kā arī jāņem vērā tās (to) ieteikumi un jāpakļaujas tās (to) lēmumiem?

5. Kārtība un rīcība situācijās, kad valsts tiesību akti liedz no sertifikācijas izrietošo saistību izpildi

- a) Vai kritēriji paredz, ka gadījumā, ja datu importētājam trešā valstī vai starptautiskai organizācijai ir pamats uzskatīt, ka tam piemērojamo tiesību aktu un prakses izmaiņas var liegt tā sertifikācijas saistību izpildi, datu importētājam ir pienākums nekavējoties par to paziņot sertifikācijas struktūrai un datu eksportētājam, lai eksportētājs varētu izvērtēt, vai nekavējoties pārtraukt nosūtīšanu?
- b) Vai kritēriji paredz, ka ir jāapraksta darbības, kas jāveic (tostarp jāinformē eksportētājs EEZ un jāveic atbilstoši papildu pasākumi), ja datu importētājs uzzina par tādiem trešās valsts tiesību aktiem vai praksi, kuri liedz no sertifikācijas izrietošo saistību izpildi, kā arī jāapraksta pasākumi, kas īstenojami gadījumos, kad trešo valstu iestādes pieprasa informāciju (tostarp pienākums pārskatīt un, ja nepieciešams, apstrīdēt pieprasījuma likumību un līdz minimumam samazināt jebkādas atklājamās informācijas apmēru)?

6. Trešo valstu iestāžu datu piekļuves pieprasījumu izskatīšana

- a) Vai kritēriji paredz, ka datu importētājam nekavējoties jāinformē datu eksportētājs, ja trešās valsts iestādes pieprasa piekļuvi, un jāveic atbilstoši papildu pasākumi?
- b) Vai kritēriji paredz, ka nedrīkstētu nosūtīt datus trešo valstu publisko iestāžu nesamērīgu piekļuves pieprasījumu rezultātā, jo īpaši tādu pieprasījumu rezultātā, kuri paredz masveida un vispārēju personas datu nosūtīšanu?

7. Papildu garantijas, kas attiecas uz eksportētāju

46. Vai kritēriji paredz, ka attiecīgi noteiktos gadījumos datu importētājam ir jānodrošina, tostarp ar saistošām prasībām pret datu eksportētāju, ka tā noteiktie papildu pasākumi tiek salāgoti ar atbilstošiem datu eksportētāja papildu pasākumiem, ņemot vērā EDAK leteikumus 01/2020 un lietošanas gadījumus, lai nodrošinātu importētāja papildu pasākumu efektīvu īstenošanu?

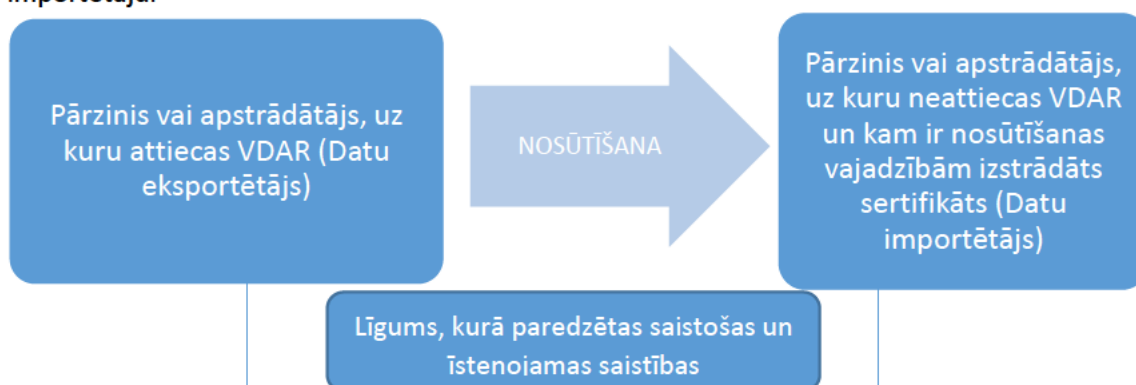
4. SAISTOŠAS UN ĪSTENOJAMAS SAISTĪBAS, KAS JĀIZPILDA

47. VDAR 42. panta 2. punktā ir paredzēts, ka pārziņiem un apstrādātājiem, uz kuriem neattiecas VDAR un kuri ievēro nosūtīšanas vajadzībām izveidoto sertifikācijas mehānismu, papildus jāuzņemas saistošas un īstenojamas saistības, izmantojot līgumiskus vai citus juridiski saistošus instrumentus²², lai piemērotu atbilstošās garantijas, ko paredz sertifikācijas mehānisms, tostarp attiecībā uz datu subjektu tiesībām.
48. Kā norādīts VDAR, šādas saistības var uzņemt, izmantojot līgumu, kas šķiet visvienkāršākais risinājums. Varētu izmantot arī citus instrumentus, ja pārzinis/apstrādātāji, kas ievēro sertifikācijas mehānismu, spēj pierādīt, ka šie citi līdzekļi ir saistoši un īstenojami.
49. Jebkurā gadījumā saistošais un tiesiski īstenojamais raksturs ir jāparedz ES tiesību aktos un saistībām vajadzētu būt saistošām un īstenojamām arī attiecībā uz datu subjektiem kā trešās puses labuma guvējiem.

²² Šis juridiski saistošais instruments nedrīkst būt cits V nodaļā paredzēts instruments (piemēram, SCC), jo šīs saistošās un īstenojamās saistības, kas minētas 46. panta 2. punkta f) apakšpunktā, ir jāizstrādā tā, lai nodrošinātu, ka importētājs ievēros sertifikācijas kritērijus.

50. Vienkāršs risinājums būtu līgumā starp datu eksportētāju un datu importētāju iekļaut saistošas un īstenojamas saistības. Praksē puses varētu izmantot esošu līgumu (piemēram, pakalpojumu līgumu starp eksportētāju un datu importētāju, datu apstrādes līgumu saskaņā ar VDAR 28. pantu starp pārziniem un apstrādātājiem vai datu koplietošanas līgumu starp atsevišķiem pārziniem), kurā varētu iekļaut saistošas un īstenojamas saistības. Šīs saistības būtu skaidri jānošķir no citām klauzulām. Vēl varētu arī izmantot atsevišķu līgumu, piemēram, pievienojot nosūtīšanas vajadzībām izveidotajam sertifikācijas mehānismam līguma paraugu, kas pēc tam būtu jāparaksta pārziniem/apstrādātājiem trešā valstī un visiem tā eksportētājiem.
51. Vajadzētu būt iespējai izvēlēties vispiemērotāko variantu atkarībā no konkrētās situācijas.
52. Ja sertifikācijas mehānismu ir paredzēts izmantot datu nosūtīšanai un tālākai nosūtīšanai no apstrādātāja apakšapstrādātājiem, līgumā par apstrādi, kas noslēgts starp apstrādātāju un tā pārzini, būtu arī jāiekļauj atsauce uz sertifikācijas mehānismu un instrumentu, kurā ir paredzētas saistošas un īstenojamās saistības.

Piemērs saistošām un īstenojamām saistībām, kas ietvertas līgumā starp datu eksportētāju un datu importētāju:

53. Parasti līgumā vai citā juridiski saistošā dokumentā ir jāparedz, ka pārzinis/apstrādātājs, kuram ir sertifikāts un kas darbojas kā importētājs, apņemas attiecīgo no EEZ saņemto datu apstrādē ievērot nosūtīšanai paredzētās sertifikācijas noteikumus un garantē, ka tam nav iemesla uzskatīt, ka attiecīgajai apstrādei piemērojami trešās valsts tiesību akti un prakse, tostarp jebkādas prasības izpaust personas datus vai pasākumi, kas ļauj publiskajām iestādēm iegūt piekļuvi, liegtu tam izpildīt no sertifikācijas izrietošās saistības un ka tas informēs eksportētāju par jebkādam būtiskām ar šo jautājumu saistītām tiesību aktu vai prakses izmaiņām.
54. Līgumā vai citā instrumentā ir jāparedz arī mehānismi, kas ļauj īstenot šādas saistības gadījumā, ja pārzinis/apstrādātājs, kas darbojas kā importētājs, neievēro sertifikācijas noteikumus, jo īpaši attiecībā uz to datu subjektu tiesībām, kuru dati tiek nosūtīti saskaņā ar sertifikāciju.
55. Konkrētāk, līgumā vai citā instrumentā būtu jāpievēršas šādiem jautājumiem.
- Datu subjektiem, kuru dati tiek nosūtīti sertifikācijas satvarā, ir tiesības kā trešās puses labuma guvējiem panākt, ka tiek izpildītas saistības, ko sertifikācijas procesā uzņēmis sertificētais datu importētājs.
 - Jautājums par tiesisko atbildību gadījumā, ja datu importētājs, kuram ir sertifikāts ārpus EEZ, neievēro sertifikācijas noteikumus. Ja datu importētājs, kuram ir sertifikāts ārpus EEZ, neievēro sertifikācijas noteikumus, datu subjektiem ir iespēja, atsaucoties uz savām trešās puses labuma guvēja tiesībām, vērsties pret šo vienību datu subjekta pastāvīgās dzīvesvietas EEZ UI un EEZ tiesā, tostarp pieprasīt kompensāciju. Importētājs, kuram ir sertifikāts, akceptē datu subjekta lēmumu

šādi rīkoties. Ja importētājs neievēro sertifikācijas noteikumus un tas varētu izraisīt datu eksportētāja atbildību, datu subjektiem ir iespēja celt prasību arī pret datu eksportētāju UI vai datu eksportētāja uzņēmējdarbības vietas vai datu subjekta pastāvīgās dzīvesvietas tiesā²³. Datu importētājam un datu eksportētājam būtu arī jāpieņem, ka atbilstīgi VDAR 80. panta 1. punkta nosacījumiem datu subjektu var pārstāvēt bezpeļņas struktūra, organizācija vai apvienība.

- Eksportētājam kā trešās puses labuma guvējam ir tiesības panākt, ka datu importētājs, kuram ir sertifikāts, ievēro sertifikācijas noteikumus.
- Datu importētājam, kuram ir sertifikāts, ir pienākums informēt eksportētāju un datu eksportētāja uzraudzības iestādi par jebkādiem pasākumiem, ko sertifikācijas struktūra veikusi, kad konstatēts, ka šis datu importētājs neievēro sertifikācijas noteikumus.

²³ Šai atbildībai nevajadzētu skart mehānismus, kas sertifikācijas satvarā jāīsteno sertifikācijas struktūrai, kura var arī vērsties pret sertifikācijas gaitā sertificētajiem pārziņiem/apstrādātājiem, nosakot tiem korektīvus pasākumus.

PIELIKUMS

A. PIEMĒRI PAPILDU PASĀKUMIEM, KAS JĀĪSTENO IMPORTĒTĀJAM, JA SERTIFIKĀCIJAS TVĒRUMĀ IR IEKĻAUTS TRANZĪTS

1. lietošanas gadījums. Datu glabāšana dublēšanai un citiem nolūkiem, kuriem nav nepieciešama piekļuve nekodētiem datiem

Jānosaka kritēriji attiecībā uz šifrēšanas standartiem un atšifrēšanas atslēgas drošību, jo īpaši kritēriji, kas attiecas uz tiesisko situāciju trešā valstī. Ja importētāju var piespiest nodot atšifrēšanas atslēgas, papildu pasākumu nevar uzskatīt par efektīvu²⁴.

2. lietošanas gadījums. Pseudonimizētu datu nosūtīšana

Pseudonimizētu datu gadījumā jānosaka kritēriji attiecībā uz tādas papildu informācijas drošību, kas nepieciešama, lai nosūtītos datus attiecinātu uz identificētu vai identificējamu personu, jo īpaši:

– kritēriji attiecībā uz tiesisko situāciju trešā valstī. Ja importētāju var piespiest atļaut piekļuvi papildu datiem vai tos izmantot, lai attiecinātu datus uz identificētu vai identificējamu personu, pasākumu nevar uzskatīt par efektīvu²⁵;

– kritēriji, kas saistīti ar trešās valsts iestādēm pieejamās papildu informācijas noteikšanu, kas varētu būt pietiekama, lai attiecinātu datus uz identificētu vai identificējamu personu.

3. lietošanas gadījums. Datu šifrēšana, lai aizsargātu tos no importētāja trešās valsts publisko iestāžu piekļuves, kad notiek tranzīts starp eksportētāju un tā importētāju

Šifrētu datu gadījumā jāiekļauj visi tranzīta drošības kritēriji. Ja importētājam var likt nodot tālāk kriptogrāfiskās atslēgas atšifrēšanai vai autentifikācijai vai pārveidot tranzītā izmantoto komponentu veidā, ka tiek mazinātas tā drošības īpašības, papildu pasākumu nevar uzskatīt par efektīvu²⁶.

4. lietošanas gadījums. Aizsargāts saņēmējs

Aizsargātu saņēmēju gadījumā ir jānosaka šādas privilēģijas robežkritēriji. Datu apstrādē ir jāievēro likumīgi noteikto privilēģiju robežas. Tas attiecas arī uz apstrādi, ko veic (apakš)apstrādātāji, un tālāku nosūtīšanu, kuras saņēmējiem arī jābūt privileģētiem²⁷.

B. PIEMĒRI PAPILDU PASĀKUMIEM GADĪJUMĀ, JA SERTIFIKĀCIJA NEATTIECAS UZ TRANZĪTU UN EKSPORTĒTĀJAM TIE IR JĀNODROŠINA

2. lietošanas gadījums. Pseudonimizētu datu nosūtīšana

²⁴ 2. pielikums, ieteikumi 01/2020 pasākumiem, kas papildina nosūtīšanas rīkus nolūkā nodrošināt atbilstību ES personas datu aizsardzības līmenim, Versija 2.0, 1. lietošanas gadījums: datu glabāšana dublēšanai un citiem nolūkiem, kuriem nav nepieciešama piekļuve nekodētiem datiem, 85. punkts; https://edpb.europa.eu/system/files/2021-06/edpb_recommendations_202001vo.2.0_supplementarymeasurestransferstools_en.pdf.

²⁵ Skat. iepriekš 86.–89. punktu.

²⁶ Skat. iepriekš 90. punktu.

²⁷ Skat. iepriekš 91. punktu.

Jānosaka kritēriji attiecībā uz trešo valstu iestādēm pieejamo papildu informāciju, kas varētu būt pietiekama, lai datus attiecinātu uz identificētu vai identificējamu personu.

3. lietošanas gadījums. Datu šifrēšana, lai aizsargātu tos no importētāja trešās valsts publisko iestāžu piekļuves, kad notiek tranzīts starp eksportētāju un tā importētāju

Jānosaka kritēriji saistībā ar publiskās atslēgas sertifikācijas iestādes vai izmantotās infrastruktūras uzticamību, autentifikācijai vai atšifrēšanai izmantoto kriptogrāfisko atslēgu drošību un atslēgu pārvaldības uzticamību, kā arī pareizi uzturētas programmatūras izmantošanu bez zināmām ievainojamībām.

Ja importētājam var likt atklāt atšifrēšanai vai autentifikācijai izmantotās kriptogrāfijas atslēgas vai pārveidot tranzītā izmantoto komponentu, tādējādi mazinot tā drošības īpašības, pasākumu nevar uzskatīt par efektīvu²⁸.

4. lietošanas gadījums. Aizsargāts saņēmējs

Aizsargātu saņēmēju gadījumā ir jānosaka šādas privilēģijas robežkritēriji. Datu apstrādē ir jāievēro likumīgi noteikto privilēģiju robežas. Tas attiecas arī uz apstrādi, ko veic (apakš)apstrādātāji, un tālāku nosūtīšanu, kuras saņēmējiem arī jābūt privileģētiem²⁹.

²⁸ Skat. iepriekš Ieteikumu 90. punktu.

²⁹ Skat. iepriekš Ieteikumu 91. punktu.